Partea a doua

Precuvîntare

Iacătă şi a doua cărticică, mă rog dumneavoastră, sau mai bine sa-i zjc. cealaltă, că altele nu i-or urma. Şi nici pe asta nu-mi venea s-o mai dau la iveală. Drept vorbind, mi-o fi. Că, să ştiţi dumneavoastră, în sat la noi a şj început lumea să mă rida, zice: „Ia uite, s-a zărghit moşneagul: acum, la bătrîneţe, se ţine de jucărele, parc-ar fi un nevîrstnic." Şi pe drept cuvînt, ca doară demult sunatu-mi-a ceasul să-mi găsesc stîmpăr. Dumneavoastră, iubiţi cititori, veţi fi gîndit, te pomeneşti, că numai cît mă prefac cînd zic că-s bătrîn. Ce să mă prefac? n-am dinte-n gură. Acum, la masă, dacă mi se nimereşte o bucăţică moale, o mai mestec eu cum o mestec, da dacă nu-i moale - cîtu-i hăul nu mai apuc. Şi precum vă spuneam: iacătă că vă îmbii cu încă o cărticică, Numai de nu mi-ţi ocărî! De altminteri nici nu sade frumos să-l ocărăşti pe cineva cînd te desparţi de el, şi mai cu seamă dacă pe omul acela Dumnezeu ştie de li-ţi mai vedea vreodată în ochi. Din cărticica aceasta o să aflaţi întîmplări spuse de nişte povestitori care aproape toţi vă sînt necunoscuţi, afară doar de Foma Grigorievici. Cît despre boieraşul acela cu caftanul galben-prăzuliu, care, povestind, scotea din gură-i nişte vorbe aşa de sucite şi-nvîrtite, că nu le-ar mai fi dat de hac nici mulţi din cei de la Moscova, oricît de meşteri sînt ei altminteri întru asemenea pidosnică vorbire - apăi despre dumnealui nu mai ştiu de multă vreme nimic. După ce s-a sfădit la noi cu toţi, nici c-a mai dat pe-aici. Ce, nu v-am istorisit cum s-a petrecut asta? Ascultaţi dară ici; a fost o comedie! Anul trecut, aşa cam pe la începutul verii, ba mi-e că să nu fi fost chiar de ziua mea, că atunci am eu patron, îmi picaseră musafiri (fiindcă trebuie să vă spun, dragi cititori, că toţi cei cu care mă cunosc eu aici în sat, ca şi prin satele din împrejurimi, Dumnezeu să le dea sănătate, niciodată nu mă uită de ziua mea, aşa bătrîn cum sînt. Iacă, s-au împlinit cincizeci de ani de cînd am început să-mi ţin ziua numelui. Cîţi voi fi avînd în totul, asta nici eu, nici baba mea nu v-am putea spune. Să tot fie vreo şaptezeci. Părintele Harlampi, ca popă ce se afla în Dikanka, ştia anul cînd m-am născut; numai de atîta-i păcat, că el. iacătă. s-au făcut cincizeci acum de cînd nu mai e printre cei vii). Care va să zică. aveam eu musafiri, pe cine? pe Zahăr Kirilovici Ciuhopupenko, pe Stepan Ivanovici Kurocika[2], pe Taras Ivanovici Smacinenki[3], pe Harlampi Kirilovici Hlosta[4], consilierul comunal; şi mai venise cineva... ia uite că i-am uitat numele, şi pe cel de botez, şi pe cel de familie, zău da... Osip... Osip. Doamne-maica-ta, că doar îl ştie tot Mirgorodul!

of

I care, cînd începe a vorbi, mai întîi întinde mîna înainte, de pocneşte din Lfl şi-ap°i fe Pune punuiii fr şolduri... Ei, dă-l încolo! mi-oi aminti îl

te şiap fe P p

i ndva cum îl cheamă. Şi mai venise şi acel domnişor din Poltava, de care N1

l l fi d

ei

Nu-l ma Pun a socoteală Pe Foma Grigorievici: el la noi parc-ar fi de-ai ei Dn una"n ata uarn vor:)a cu toti (§ araS trebuie să vă spun ceva: la C ne acasă cînd ne strîngem, niciodată nu stăm de înşirăm vorbe goale. Mie aşa 11 -a plăcut dintotdeauna, taclalele să aibă un rost al lor; pentru ca, vorba ceea, lesfatarea să fie şi cu folos), luasem noi aşadar vorba despre murat: cum se iun la murat merele. Baba mea apucase a spune să le ţii în cvas pînă se moaie si după aceea să... „Nu-i bine aşa, nu iese nimic!" îi taie vorba dumnealui, tîrgoveţul din Poltava, plimbîndu-se fălos prin încăpere cu mîna la piept, vîrîtă între doi nasturi ai caftanului dumisale cel galben-prăzuliu: „Nu iese nimic! Mai întîi şi-ntîi merele se presară cu calomfir şi după aceea se..." Ei, acum vă-ntreb şi pe dumneavoastră, dragi cititori, şi să-mi spuneţi fără părtinire, unde aţi mai auzit vreodată să se presară calomfir peste mere? Unii, e drept, mai pun peste ele frunze de coacăz sau de vulturică, sau trifoi; da să le pui calomfir... asta nu, de cînd sînt n-am pomenit. Şi-apoi, pe cît spune o lume, nimeni nu se pricepe mai bine decît baba mea la asemenea rosturi gospodăreşti. De, ziceţi şi dumneavoastră! Crezfndu-l om de înţeles, l-am tras uşurel deoparte, înadins: .Ascultă, Makar Nazarovici, hai las-o, că te faci de rîsul lumii. Doar nu eşti un fitecine: zici c-ai stat odată la masă şi cu guvernatorul. Păi, numai să spui ceva cam de soiul acesta acolo, să vezi cum ţi-ar mai rîde toţi în nas!" Ce gîndiţi că mi-a răspuns dumnealui

la una ca asta? Nimic! A scuipat pe duşumele, şi-a luat şapca şi-a ieşit pe uşă-afar. Nici tu rămas-bun cuiva, ori măcar să moţăie din cap cătră cineva; numai ce-i auzim la scară zurgălăii de la brişcă - o chemase; se suie-n brişcă, şi dă-i drumul. Ei, cu-atît mai bine! Lehamete de-asemenea musafiri! Eu unul, dragi cititori, vă spun, nimic nu-i mai rău pe lume decît cînd ai de-a face cu de-alde ăştia, de neam. Dacă a fost moşu-su ispravnic, cînd o fi fost - el, cu nasul pe sus. Ce, parcă ispravnic e-un rang aşa de mare, că mai sus de ispravnic nu mai este nimic altceva pe lume? Har Domnului, sînt ranguri şi "lai înalte decît cel de ispravnic. Nu, hotărît, mie protipendada asta nu-mi place. Ia să-l luăm de-o pildă pe Foma Grigorievici; pe cît se pare, om de viţă P[u]-i el, dar staţi puţin de-l priviţi mai bine: vezi o măreţie şi-o strălucire în toată "raţişarea lui, că, pînă şi atunci cînd trage pe nas tabac de-ăsta, de rînd, pînă atunci, fără să vrei, simţi că nu te poţi uita la el decît cu sfială. Şi-apoi cînd s-[0] Pune să cînte, în biserică... la inimă te unge glasul lui! te topeşti de plăcere, [ascu]Wndu-l!... Pe cînd boieraşul acela... ei, hai să-l lăsăm pe boieraş la Păcatele! Şi-o fi închipuind că, dacă nu-i el să povestească, n-o mai scoate "tteni la nici un capăt. Ba iacă, tot s-a-nfiripat o cărticică.
Ştiu, v-am făgăduit c-o să se cuprindă în cărticica asta şi un basm de-al [eu]- Şi chiar aşa voiam să fac. dar pe urmă am văzut că pentru acel basm ar

fi fost nevoie să umplu pe puţin trei cărticele ca asta. M-am gîndit atunci dau deosebit la tipar, ca să fac din el o singură carte, şi apoi m-am răzgf$_{nc}$ Vă ştiu eu doar: o să vă apucaţi să rîdeţi de mine - că, batrin-bătrîn, dar tot stau binişor. Apăi asta, nu! Ei, şi-acum mai rămîneţi cu bine. De-aici înaim nu ne-om mai vedea multă vreme, sau poale niciodată. Din partea dunine-voastră, ştiu, atîta pagubă! că doar totuna vă este de fac eu umbră pămintuh sau nu. Şi după ce-or mai trece un an, doi - nimeni dintre dumneavoastră $_{n}$. să-I pomenească pe bătrînul prisăcar Panko Koşcatu.

Se află în cărticica aceasta mai multe cuvinte ce nu vor fi pe înţelesul ii oricui. Ele sînt aproape toate în lista de aici".-   .tKf ;«fS8Î

ii,   *Gorliţa* - danţ.
ti;   *Kaţap* - un rus ce poartă barbă.
C$_{:i}$ *Kobeniak* - un fel de manta de postav, cu glugă, gluga fiind cusută de Jmanta.
fi,
a
Korj - turtă nedospita, făcută din făină de grîu, deseori cu untură.
Plabta - îmbrăcăminte femeiască ce acoperă corpul de la brîu în jos, ltă dintr-o ţesătură de lînă cu feţele în pătrăţele. js   *Svitka* - un fel de caftan scurt în poale.
..-   *Ciumaci* - maloruşi care, vînzînd sare şi peşte, îşi aduc marfa, de obicei, din Crimeea.

Procedînd ca şi la *Precuvîntarea* părţii I a acestei cărţi, am spicuit doar ci cuvinte din această listă (ce conţine 57 cuvinte ucrainene, cu explicaţiile în ruseşte) şi în lista de la *Precuvîntarea* părţii I, cuvintele sînt aşezate în ordinea dată de alfabet"[1] rus. Unele cuvinte din lista anterioară se repetă în prezenta şi nu totdeauna reprod"[c] întru totul fidel explicaţia deja dată (n. trad.).